

ור' יהושע היא. בצבא מניעה בתנורו של עכנאי צפ' (ד' נטו): **ומשלשן**. לשון שלשלת כלומר סודקן לאחר המזון: **וממאי דנ"ש** **היא נו'**. אלמא לנ"ש מאור ואח"כ צממים וכן צריימא נמי מאור ואחר כך צממים קאמר אלמא צ"ש היא וקתני יין צרישא מקמי

רבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת ‏קול וסברי בית שמאי דברכת היום עדיפא והתניא ‏הנכנס לביתו במוצאי שבת מברך על היין ועל המאור ועל הבשמים ואחר כך אומר הברלה ואם אין לו אלא כוס אחד מניחו לאחר המזון ומשלששן כולן לאחריו והא ממאי דב"ש היא דלמא ב"ה היא לא ס"ד דקתני מאור ואח"כ בשמים וּמאַן שמעת ליה דאית ליה האי סברא ב"ש ‏דתניא א"ר יהודה לא נחלקו בית שמאי וב"ה על המזון שבתחלה ועל הברלה שהיא בסוף על מה נחלקו על המאור ועל הבשמים ‏ב"ש אומרים מאור ואחר כך בשמים וב"ה אומרים בשמים ואחר כך מאור וממאי דבית שמאי היא ואליבא דרבי יהודה דילמא בית הלל היא ואליבא דרבי מאיר לא ס"ד דקתני הכא במתניתין בית שמאי אומרים נר ומזון בשמים והברלה ובית הלל אומרים נר ובשמים מזון והברלה והתם בברייתא קתני אם אין לו אלא כוס אחד מניחו לאחר המזון ומשלששן כולן לאחריו שמע מינה דבית שמאי היא ואליבא דרבי יהודה ומכל מקום קשיא קא סברי בית שמאי ‏עיולי יומא אפוקי יומא ‏עדיף כי היכי דלא להוי עלן כמושי וסברי ב"ש ‏ברכת המזון טעונה כוס והא תנן בא להם יין לאחר המזון אם אין שם אלא אותו כוס בית שמאי אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על המזון מאי לאו דמברך עליויה ושתי ליה לא דמברך עליויה ומנח ליה והאמר מר ‏המברך צריך שיטעום דטעים ליה והאמר מר ‏בטעמו פגמו דטעים ליה בידיה והאמר מר ‏כוס של ברכה צריך שיעור והא קא פחית ליה משיעוריה דנפיש ליה טפי משיעוריה והא אם אין שם אלא אותו כוס קתני תרי לא הוי ומחד נפיש והא תני רבי חייא ב"ש אומרים מברך על היין ושותהו ואחר כך מברך ברכת

המזון אלא תרי תנאי ואליבא דב"ש: **ב"ש אומרים וכו'**: ‏ת"ר ‏ב"ש אומרים נוטלין לידים ואח"כ מוזגין את הכוס שאם אתה אומר מוזגין את הכוס תחלה גזרה ‏שמא יטמאו משקין שאחורי הכוס מחמת ידיו ויחזרו ויטמאו את הכוס וליטמו ידים לכוס ידים שניות הן ‏ואין שני עושה שלישי בחולין דאלא על ידי משקין ובה"א מוזגין את הכוס ואחר כך נוטלין לידים שאם אתה אומר נוטלין לידים תחלה גזרה שמא יטמאו משקין שבידים מחמת הכוס ויחזרו ויטמאו את הידים וניטמי כוס לידים ה"אין כלי מטמא אדם וניטמי למשקין שבתוכו הכא בכלי שנטמאו אחוריו במשקין עסקינן דתוכו טהור וגבו טמא ‏דתנן ‏כלי שנטמאו אחוריו במשקין אחוריו מטמאים תוכו

עין משפט
נר מצוה

א מיי פכיע מהל' שנת ה"י ובנאצי"ז שס טושי"ע אריח סי' נלו סי'ג ופי' נלט סי'ג:
ה ב מיי פכיע מהלכות שנת ה"י טו טושי"ע אריח סי' קצב סוף ג:
ו ג מיי פריח' מהל' אבות הטומאות הלכה ב:
ד ו מיי פ"ו שם ה"י ה:
ח ה מיי פ"ח שם הלכה א:
ט ו מיי פ"ו שם ה"י ג ופי'ג מהל' כלס' הלי':

רבינו חננאל

רבי יהושע הוא דאמר אין משגיחין בבת קול. פי' רבי יהושע כפי החוב בתנורו של עכנאי (הוא דאמר הכא הלכה כבית הלל). שאנני יעילא יממא מאפוקי יומא וכו'. עיולי יומא מהבבין ליה ולא מאחרין ביה, אפוקי יומא דהיא תליא כהדרלה מאחרין ליה. (והאמר מר טעמו פגמו. לברכה.) [ותנן כלי שנטמאו אחוריו נפלו משקין טמאין באחורי הכלים, אם יש בתוכו תרומה לא נטמאת וכו'. אחרי וזהו שנטמאו אחוריו במשקין, אחוריו טמאין, תוכו אינו טמא ידיו טהורין לתרומה אבל לא לקדש, נטמא תוכו נטמא כולו.]

רב ניסים גאון (המשך)

ובגמ' דאין ודושיין דבני מרברב (ומכח) גריט' מתוך שאהא אומר לו ידיו שניות אף הוא ברול מן התרומה ולא מחמת משקה גזרה עליהם ויהיו תחלה ק"ו והם אמ' טבול יום שהוא דבר תורה אינו אלא פוסל ידים שחן מדבריהם לא כיש ד"א כלום גזרו על הידים לא מפני כדו שיהא ברול מן התרומה מתוך שאהא אומר לו ידיו שניות אף הוא ברול מן התרומה ותנן כפרה פ' י"א (ששה ה) כל הטעון ביאת מים מדברי סופרי' מטמא את הקודש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמשנת ידים כפי' התקומה האמרו לו לר"ע ויתן מציעו שהידים תחלה ואחריו תן הידיים מטמאות את הברכה דברי ר' יהושע וחכאי ידים שניות הן ואין שני עושה שני ולפי' לו הטעם אין הידים מטמאין את הכוס אבל המשקין שאחוריו מטמאין מחמת ידים כדתנן במס' פרה (פ"ח ששה ה) כל הפוסל את התרומה מטמא את המשקין להיות תחלה חזין מטבול יום ובפרק אור ליי' (פסחים ד' ט) הן אומרי' משקין הבאין מחמת ידים ובפרק יציאות השבת (דף ז') אמרי' האוכלין שנטמאו במשקין משקין דמאי אי נימא במשקין מחמת שרץ דאורייתא היא דכתב (ויקרא יג) וכל משקה אשר ישחה אלא דנבעו במשקין הבאין מחמת שרץ (ירידים) וגזרו רבנן על משקין הבאין מחמת ידים משום משקין הבאין מחמת שרץ ובכוסות טבול יום (פוק א) תימר בידים מטבול יום וכו' ומטמאין את המשקין לעשותן תחלה ולפי' שיעקר טומאת ידים מדרבנן היא הוי ספיקא טהור כדתנן במס' טבול יום (פ"ב ששה ה) חומר בטבול יום מבידים ספק בטבול יום פוסל את התרומה והידיים ספיקו טהור. גידה שמא יטמאו משקין שבידים מחמת הכוס זו הכוס קאי בטומאת אחוריים כדתנן בפרק חומר בקודש (נהגיה ב) אחוריים ותוך ובית הצביעה לתרומה כלומר שאחוריו נטמאו במשקין ואעפ"י תוכו טהור וכל שיהא בענין הזה הרי הוא מטמא את המשקים והמשקין עוד מטמאים דברים אחרים כדתנן בטהרות בפרק ח' (ששה ה) משקין שנטמאו באחורי כלי מטמאין אחד ופוסלין אחד ובכוסות כלים (פ"ג) משקין טהורין תהנינן על הארץ ונגע בהן כוס שאחוריו טמאין אי בית צביעה נטמאו משקין וטומאת אחוריים מדרבנן היא כדתניא בתורת כהנים (כפ' שמנין רבי אומר תדע שאין טומאת משקין לכלים מן התורה [אלא מד"ס שאין טומאה מן התורה] מטמאה את כלי שחן מאחורי שאין תוכו טמא וכלים שנטמאו במשקין תוכו טהור ואין לך טומאת אחוריים אלא במשקין בלבד ובתורתו אבל בקודש הכל טמא דתנן

ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול. ואס תאמר א"כ קשה הלכתא אהלכתא דהיא' דרבי יהושע דתנור של עכנאי קי"ל כרבי יהושע וקי"ל כצ"ה וי"ל דדוקא התם קאמר דאין משגיחין צבת קול דהצת קול היה כנגד הרוב וכבר אמרה תורה

אחרי רבים להעות (שמות כג) אצל צ"ה היו רצים אע"פ שמייתי רבי יהושע הכא אע"ג דלא דמי דשאני התם דהצת קול היה כנגד הרוב האי תנא סבר טפי מרבי יהושע דאמר אין משגיחין צבת קול אע"פ שהרוב מסייע לצת קול הואיל וצ"ש ממדדי טפי ואז"ת מ"ש דצדקו והצללה מזכרין קודם על היין וצצרכת המזון אין מזכרין עד לאחר שלש צרכות וי"ל דהיכי מציד אס נצרך קודם צרכת המזון א"כ היא צרכת המזון היסמ הדעת דצשלמא צשאר צרכות לא עקר נפשיה משתיה דצקדוש היה רואה לצל צצרכת המזון היה רואה לשמות אצל צצרכת המזון עקר נפשיה משתיה: **מניחו עד לאחור המזון**. הכא משמע שומרת לטעום קודם הצדלה. תימה הא למימר צת טוות (ע"פ דף קו.) פי' לן מעונה לפי שלא היה לו יין להצדיל עליו. וי"ל דשאני אמימר שהיה סבור שיהיה לו כוס למחר או מחמייר על עגמו היה והכא שאני דקצצר צרכת המזון טעונה כוס ולכן מניחו לצרכת המזון: **ועצדלה** פגמו. פרצטיס דוקא לקדוש **ועצדלה** כריך עליו היא פגום לעשות כריך לצרך עליו אע"פ שהוא פגום דאסור ליהנות מן העוה"ז צלא צצכה וקדוש והצדלה נמי לא אמרן אלא צמקוס דלפטר אצל אי אפשר מצרך אפי' אפגום ועומ' למכור מים כדליתא צצירושלמי רבי יונה טעים אכסא ומתקן ליה פי' לאחר ששתה ממנו הוסיף עליו כל שהוא מים או יין והיה מצרך עליו: **גזרה שמא יממאו משקין שבידים**. אצל צמוך הסעודה ליכא למיחש שהרי אלס מנגצ ידיו יפה קודם אכילה כדלמר"י ‏האוכל צלא ניגזב לידים וכו' אצל צשמיה אין אדס מדקדק לנגצ ידיו כל כך: **תקף**

המזון אלא תרי תנאי ואליבא דב"ש: **ב"ש אומרים וכו'**: ‏ת"ר ‏ב"ש אומרים נוטלין לידים ואח"כ מוזגין את הכוס שאם אתה אומר מוזגין את הכוס תחלה גזרה ‏שמא יטמאו משקין שאחורי הכוס מחמת ידיו ויחזרו ויטמאו את הכוס וליטמו ידים לכוס ידים שניות הן ‏ואין שני עושה שלישי בחולין דאלא על ידי משקין ובה"א מוזגין את הכוס ואחר כך נוטלין לידים שאם אתה אומר נוטלין לידים תחלה גזרה שמא יטמאו משקין שבידים מחמת הכוס ויחזרו ויטמאו את הידים וניטמי כוס לידים ה"אין כלי מטמא אדם וניטמי למשקין שבתוכו הכא בכלי שנטמאו אחוריו במשקין עסקינן דתוכו טהור וגבו טמא ‏דתנן ‏כלי שנטמאו אחוריו במשקין אחוריו מטמאים תוכו

יהו **הידיים נגזבות יפה ממי הנטילה** ויטמאו המשקין צצידים מחמת כוס וכן נעשים תחלה ויחזרו ויטמאו את הידים ונמנאל אוכל צצידים **מסואכות: ונטעמי כוס לידים**. למא לי משקין צצידים אפי' ידים נגזבות נמי יטמא כוס לידים וכיון דהכי הוא נהי נמי דצכוס שלפני המזון צציד צצ"ה תקנתא דשותהו קודם נטילה כוסות הצאין צמוך המזון מה תהא עליהן הלא מטמאין את הידים: **אין כלי מטמא אדם**. כלומר כלי כזה שנטמא צולד הטומאה אינו מטמא את הידים דקיי"ל כרצנן דפליגי עליה דרבי יהושע צצמכת ידים (פ"ג מ"א) כללים שנטמאו צצמשקין ואומר את שנטמא צצא הטומאה מטמא את הידים ושנטמא צולד הטומאה אינו מטמא את הידים שאין שני עושה שני ואע"פ שהספר מטמא את הידיס'י אין לנדיס הימנו הלכך כוסות צצמוך המזון שהידיס נגוצין אינן מטמאין את הידיס. ואס תאמר פעמים שיש משקין'י צצצביל טופס על הידיס אין תורת משקין עליו אלא תורת אוכל: **כלי שנטמאו אחוריו צצמשקין**. צכלי שטף קאמר דאילו כלי חרס אין מטמאין מנגן אפילו צצטומאה דאורייתא'י: **שנטמאו אחוריו צצמשקין**. אין לך משקה שאינו ראשון לטומאה שאף אס נגע צצני עשאוהו חכמים תחלה: **אחוריו עמאין**. אף על פי שאין אדס וכלים מקצלין טומאה מן התורה אלא מאצ הטומאה גזרו חכמים'י שיהו משקין מטמאין כלים מפני שמתניו משקה שהוא אצ הטומאה לטמא אדס וכלים מה"ת כגון וצוי של צצ ורוקו וימיני רגליו גזרו על כל המשקין עמאין שיטמאו כלים: **תוכו**

א) נב' ועל השמים שב"ש
ג) שם וסברי צ"ש
(בצרכת המזון) תאימ צ"ש
פי' וכן הוא בצריש"י ברכה:

מוסף רש"י

הכנס לביתו במוצאי שבת מברך על היין. תהיה של שהו מתי ומדי קודם (רשב"ם פסחים קב.) ואחר כך אומר הברלה. הצדלה לבסוף, לפי שאילו האשפות קרות וצרכת הצדלה איכה לפיכך אמרה לבסוף (שם). ומשלששן. לשון שלשלת שממנה חזו עם צרכת המזון (שם). המברך צריך שיטעמו. או הוא או אחד מן הטועמים ובעתים אחד מהם יאלו כולם (שם קה) ששום דגמלי הוא לנפס על צצכה שלש יהיה אחד ממנו לאלתר ששהא צצרכת אין דעורא פיי גאנן שלש לזקן (רשב"ם שם). צריך שיעור. רביעיית לגו (רשב"ם פסחים שם). כלי שנטמאו אחוריו. כלי עץ או כל מחמת קאמר במשקאין מנגן (נהגיה בבב.) במשקין. טומאה דרצנן היא, מנדאורייתא אין אוכל ומשקה ממנאל כל אפי' כלי מקבל טומאה אלא מאכ טומאה. וגזרו חכמים סיעו משקין מטמאין לל, לפי שם משקה שהוא אצ הטומאה ומנמאל מן התורה. כגון רוקן של צצ וממי רגליו, הלכך הואיל וטומאה זו מצרייה טופרים, אחוריו מטמאין ושאר משקאין שני טהורים, דעבדו רצנן היכ' להניע טומאה זו מצדיעה ולא יספיקו עליה תרומה וקדישא, כך היא מפורשת במסכת נדה פי"ק (נהגיה שם).

רב ניסים גאון

רבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול. עיקר שלו היא שאמר ר' יהושע בפרק הוהב יב"ט (דף טו) במעשה תנורו של עכנאי לא בשמים היא (ברות ז) כבר נהנה לנו על זה סיני וכו' כבר הוכרחה לשעבר. ואלו האתאבות ר"ל הקושיאות שנוכרו באגן המברך צריך שיטעום וטעמו פגמו וכוס של ברכה צריך שיעור כולו ענינם ויצאין מן הדיא ברייתא דאקשו מינה כבר והתניא הנכנס לביתו במוצאי שבתו כו' ויהא מופישא כפי' ערבי פסחים (דף טו) כי כשהוכירו זו הברייתא לא לשם אפרתין עלה שמע מינה מהא מתניא'ה שמע מינה המבדיל כהפלה צריך שבידלו על הכוס ושימ' כוסות ידים גזירה דרבנן היא וכי גזרו רבנן טומאה לתרומה אבל לחולין לא והיא אחת מיי"ח דבר שגזרו בו כיום ויהא מופישא כפי' יציאות השבת (דף יג) מאי נינהו י"ח דבר דתנן ואלו פוסלין את התרומה והספר והידיים ואמרנן ידים מ"ט גזרו בהו רבנן טומאה מפני שהידיים עסקניות הן וזו המשנה בסוף מס' זבחים ומדקתני ואלו פוסלין את התרומה מכלל שהידיים שניות הן כי השני הוא הפוסל את התרומה על העיקר שכבר הקדמנוהו בתחלת המסכת כי השני עושה שלישי בתרומה ולא בחולין ויהא כפי' דמסכת טהרות (צ"ל דתוספת טהרות) הידים מטמאות אחד בקודש ופוסלות את התרומה ואין ידים לחולין